

TUDOMÁNYOS és TECHNIKAI Érdeklődések

A harmadik Lunyik felvételei a tudományos fényképezés mai csúcspontját jelentik

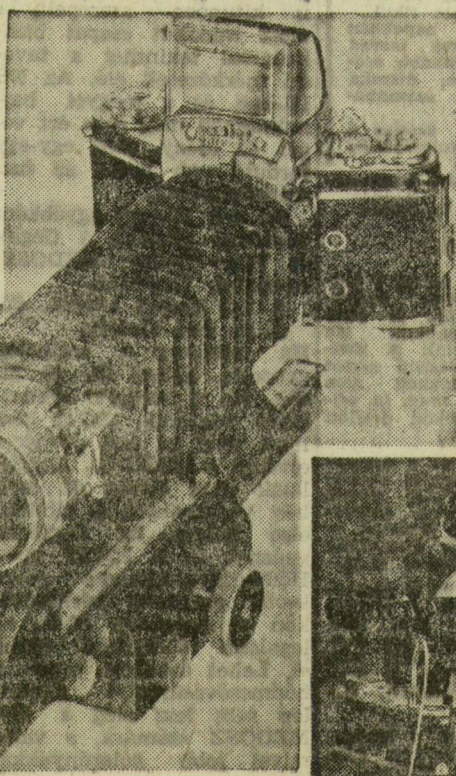
Már több hete, hogy a közvélemény elé került a szovjet, úrrállomás által készített felvétel a Hold eddig nem látott oldaláról. Még ma is izgalomban tartja a világ tudósait ez a fényképsorozat. Ugyanis ezek a fényképek nemcsak a csillagászat, hanem a fényképezés kedvelőinek is sok újat hoztak.

A fényképezés ma már nemcsak a szórakozás és a művészeti igények kielégítését szolgálja, hanem fontos segédeszközé mind a műszaki, mind pedig a tudományos munkának. Vajon milyen fényképezési problémák megoldására volt szükség, hogy a Hold tulsó, ember által soha nem látott feléről az ismeretes csodálatos képeket készíthették.

A III. Lunyikon elhelyezett fényképezőgépek tulajdonképpen 3 felvételéből áll, az egyik 200, a másik 500 mm gyújtótávolságú objektívvel rendelkezett. Így egyszerre tudták a teljes holdtárgyért és a Hold egy megadott darabjának részletesebb felvételeit elkészíteni, mivel az első, mint széles látókörű, a második pedig, mint teleobjektív működött.

A felvételekhez 35 mm-es filmet alkalmaztak, amelyet külön erre a célra készítettek. A mindenkor megvilágítási időt és szükséges rekeszállást a Hold felületére irányított fényelem automatikusan állította be. Ugyanakkor ez a fényelem tagja volt annak a rendszernek, amely biztosította, hogy a III. Lunyik a megkívánt irányba álljon be. Az iránybeállító berendezés másik tagja ezzel ellentétes irányban elhelyezett, a Nap felé irányuló fényelem volt.

A lezponált filmet önműködő tankelölvívőben a szokásos módon kezelték, majd miután megszáradt, megfelelő kezeltében tárolták. A Földről kapott utasítás után a film a kazettából egy kis méretű, de nagy felbontóképességű katódsugárcsőből és nagy stabilitású fotoelektron-sokszorozóból álló egység előtt haladt el, amely a negatívot pontról pontra letepatogatta az elektromos jeleket a televíziós kép veti-

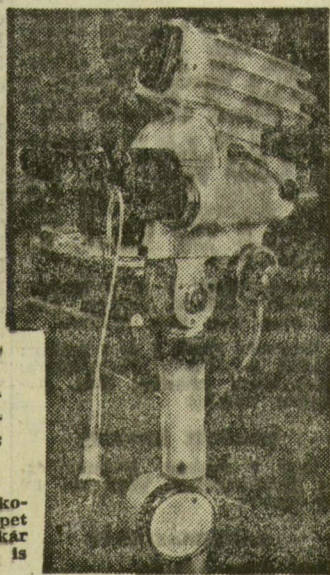

E képen látható egy Exakta Vorex fényképezőgép több feladatos felvétellel. Jól látható a pontos beállítást biztosító mikro csavaros, minden irányban rögzíthető tolosin.

téséhez hasonló módon továbbította a Földre.

Képeinken különleges fényképezőgépek láthatók, amelyek már alkalmaznak is a tudomány szolgálatában.

Egy nagy teljesítményű koloszkoos fényképezőgépet mutatunk be, amellyel akár nyolcvanoros nagyítással is fényképezhetünk.

Új nyugtató és izgató szereket fedeztek fel a szegedi kutatók

A Szegedi Tudományegyetem szerveskémiai intézetében, valamint a Szegedi Orvostudományi Egyetem élettani intézetének kutatói — dr. Porszász János docens, dr. Matkovics Béla adjunktus és Földeák Sándor tanársegéd — hosszas kísérletek eredményeként a központi idegrendszerre ható új, a régebieknél jobb tulajdonságú nyugtató- és izgatószereket fedeztek fel. Eddigi vizsgálataik azt mutatják, hogy a savamid típusú vegyületek egyes fajtáit hatásosan fel lehet használni a gyógyító munkában. Állatokon végzett kísérletek igazolják, hogy az ilyen anyagból készült görcsoldó nyugtatók ugyanazt, vagy még jobb

hatást is fejtenek ki, mint a hasonló esetekben korábban alkalmazott gyógyszerek.

A központi idegrendszerre ható eddigi nyugtatók némelyikének, például a mydalonnak vagy a parpanitnak nagyobb mérvű adagolása sem lehetséges, mert ezek a gyógyszerek nagyobb adagokban, bizonyos káros hatást is kifejthetnének a szervezetre. A szegedi kutatók által most kikísérletezett új szereket viszont még nagyobb adagokban is teljesen veszélytelenek.

Az új szerek klinikai kipróbálására ezután kerül majd sor.

3004/2-es számú rendelet nagy segítséget ad a járás termelőszövetkezeteinek megerősítéséhez

Dr. Csikós Ferencnek, a járási tanács elnökhelyettesének nyilatkozata

A Szeged környéki falvakban is nagy érdeklődéssel fogadták az új, 3004/2-es rendelet megjelenését. A termelőszövetkezeti vezetők és tagok tanulmányozzák, hogyan hasznosíthatnák szövetkezetük erősítésére a rendelet adta lehetőségeket. Ezzel kapcsolatban kérdést intéztünk dr. Csikós Ferenchez, a szegedi járási tanács v. b. elnökhelyetteséhez.

— MILYEN SEGÍTSÉGET NYUJT A TANÁCS A SZEGEDI JÁRÁS TERMELŐSZÖVETKEZETEINEK JO GAZDÁLKODÁSÁHOZ?

— Járásunk területe nagyjából homokos, de van feketeföld is. Ezért nagy jelentőséggel bír a növénytermeléssel kapcsolatban az a meghatározás, hogy a szövetkezetek a hasznosított területeket ötvenként szerves trágyázzák. Az elmúlt évben a szántóterület mintegy 14 százalékára került szerves trágya, három százalékán altalajtrágyázással és zöldtrágyázással igyekeztek a talaj-erő visszapótlást biztosítani szövetkezeink. Most a jövő évi tervkiszámítások során arra törekszünk, hogy éventénként a hasznosított földterület 20 százalékára kerüljön szerves trágya. Ugyanakkor a homokos területeken részben altalaj- részben zöldtrágyázással elérjük a szerves trágyázás előbb említett százalékát.

— A termés fokozása érdekében 1957-ben egy katasztrális holdra 25 kg műtrágyát használtak fel. Az elmúlt évben már 70–80 kiló jutott egy holdra. Az idén pedig már egy mászánál több.

— A talaj-erő visszapótlás mellett széles körben igyekezünk elősegíteni nagyüzemi gyümölcs- és szőlőtermesztést is.

A homokvidéki termelőszövetkezeink 68 katasztrális holdon telepítettek gyümölcsöt, s 14 holdon szőlőt. Már több termelőszövetkezet bejelentette, hogy a jövő évben

nagyobb területen kívának szőlőt, illetve gyümölcsöt telepíteni,

főként jonathán almát és őszibarackot. A többi között a szatymazi Szabadság és Lenin, a kiskundorozsmai József Attila, a domaszéki Rákóczi és a forráskúti Petőfi szövetkezetek.

— A homokon gazdálkodó termelőszövetkezeteknek ja-

vasoljuk, hogy nagyobb területen termeljenek szamócat, málnát és ribizkét. Ezekből a gyümölcsfélésekből exportlehetőségeink is igen nagyok. Ugyanakkor a velük kapcsolatos munka nem zárja a növénytermelést. Szegedre pedig már kora tavasszal is

biztosítja a szövetkezeti tagok munkaegység-előlegét.

Ezek termelésére igen kedvező talajjaik vannak a szatymazi, zombói, forráskúti, balástyai és kisteleki termelőszövetkezeteknek.

— A TERMELŐSZÖVETKEZETEK NÖVELIK-E ÉS MILYEN FORMÁBAN AZ ÖNTÖZÖTT TERÜLETEKET?

— Az öntözéses termelés bővítésére igen nagy lehetőségeink vannak Algyón, Kiskundorozsmai, Szőregen és Kibekháza. Ezeknél a termelőszövetkezeteknél már intenzív öntözéses termelés folyik, és a szükséges gyakorlat is rendelkezésre áll. A város közelsége pedig lehetőséget ad a primórak értékesítésére. A gyálári Komszomol és a tiszaszegedi Rákóczi Tsz szántóföldi öntözésre kíván berendezkedni. Az utóbbi mintegy 400 katasztrális hold szántóföldi öntözőtelepet akar létesíteni. Az újszentiváni Új Élet 40, a tiszaszegedi Lenin 60 hold kora burgonyát tervez a jövő gazdasági évre.

— HASZNOSÍTIK-E A RENDELET ADTA LEHETŐSÉGEKET A GYENGEBB MINŐSÉGŰ FÖLDEK JAVÍTÁSÁRA?

— Természetesen a talajjavítás terén is igénybe akarják venni szövetkezeink a határozat adta lehetőségeket. Például az algyói Új Élet, a deszki Kossuth és Tancsics termelőszövetkezetek. A legutóbbi járási termelőszövetkezeti vezetők értekezletén

többen bejelentették, hogy nagyobb mértékben kívánják igénybe venni a homoki talajok védelmére a szükséges facsemetéket. A nagyüzemi táblák határ- és dűlőutak szegélyeit, s a majork környékét kívánják erdősíteni.

— MILYEN INTÉZKEDÉSEKET HOZNAK A TSZ-EK ÁLLATÁLLOMÁNYÁNAK NÖVELÉSÉRE?

— A határozat foglalkozik azzal, hogy termelőszövetkezeink állatállományukat elsősorban saját tenyésztés útján és a háztáji állomány szaporulatának megvásárlásával növeljék és fejlesszék. Mi azt javasoljuk a szövetkezeteknek, hogy a jövő évi tervben a tsz-közgyűlés határozata alapján mondják ki, hogy saját erőből mennyit kívánnak beállítani, hogy a háztáji állomány szaporulatát minden esetben elsősorban a tsz-eknek ajánlják fel a tagok. Ugyanakkor a közgyűlésen foglalják közre azzal, hogy a továbbfejlesztésre alkalmas

szarvasmarhákat eladni, vagy levágni csak abban az esetben lehet, ha ezt állatorvos javasolja, tehát állattenyésztésre alkalmatlan. Az alkalmatlan állatokat pedig a termelőszövetkezet hízalja meg.

— Az új termelőszövetkezeteknek megfelelő törzsalományt igyekezünk juttatni. Ugyancsak a területileg megnövekedett szövetkezeteknek is.

Ezért termelőszövetkezetek a jövő év során 100 katasztrális holdanként 8,9 szarvasmarhát, ezen belül 3,7 tehenet terveznek. Sertésből pedig 100 katasztrális közös szántóra legalább 21,6, amelyből tenyészkoça 3,3 lenne. El akarjuk érni, hogy 1960-ban 100 katasztrális hold szántóra 18 hí-zott sertés jusson.

— A baromfitenyésztésben azt tűztük ki célul, hogy egy hold szántóra egy tenyészbaromfi és kettő árubaromfi jusson. Különösen fontosnak tartjuk a víziszárnnyasok tenyésztésének felkarolását, mert igen kedvező adottságaink vannak. Ezen túl a pulyka és gyöngyös tenyésztésére is.

— E célok elérésére a járásban az állam biztosítja a területileg megnövekedett termelőszövetkezetek részére mintegy 150 tenyészmarhát. Ugyancsak kapnak 200, törzskönyvezett családból származó tenyészkoça-stíldót.

AZ ÁLLATÁLLOMÁNY FEJLESZTÉSÉNEK NEM LESZ-E AKADÁLYA A FÉRŐHELY?

— Arra törekszünk, hogy a közös tehénállomány elhelyezésére korszerű, magtárpádlásos istállókat építsenek. A kiskundorozsmai József Attila, s a deszki Tancsics Tsz 50 férőhelyes istálló megépítését tervezi.

A sertés- és baromfiállak építését is saját erőből javasoljuk,

A növendék-szarvasmarha elhelyezésére például a szőregi Petőfi Termelőszövetkezetben szabadtartásos, gépesíthető istállót építenek majd.

— Szeretnénk elérni, hogy a szövetkezetek egyszerű vályog- és vertfalból építsenek

saját erőforrásaik helyes felhasználásával újabb és újabb férőhelyeket. Ezeket náddal, vagy szalmával is be lehetne fedni. Ugyanolyan célt szolgálhatnak és jó eredményt mint a masszívabb épületek. Előnyük, hogy állami segítség nélkül, rövid időn belül felépíthetők, s ezzel megoldható a jelenleg mutatkozó férőhelyhiány — fejezte be nyilatkozatát dr. Csikós Ferenc elvtárs.

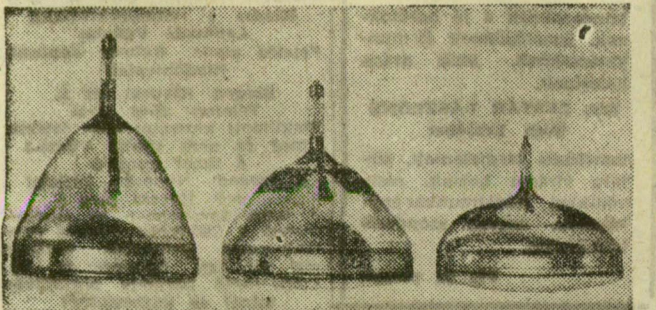
Televízió a víz alatt

Vízierőművek védőlevesének és a védődróthálóknak időnkénti ellenőrzésére eddig búvárokat alkalmaztak. Újabb vízmentesen záródó burkolatba foglalt TV-felvévő kamerát és fényképezőgépet használnak, a burkolatra fényszórókat erősítve. A TV-kamerát a tisztítógépek darugéjével bocsátják le a kello, esetenként 30–40 m mélységbe, s az eltűnődött, vagy elzáródott hálót a TV-készülékkel megfigyelve feltépik és kiemelik

Egy újdonság...

Allandóan tökéletesedik, évről évre megújulnak a televíziók. A technikai fejlődés nem csupán a kép minőségének javítására törekszik, hanem szebb, és tetszetősebb készülékek gyártásának is megveti alapjait. Ezt azzal teremtik meg, hogy allandóan tökéletesítik a televíziós készülékek lelkét, a képsövet. Az elmúlt évek folyamán a képesövek egyre rövidebbek lettek, s ezzel egyre kevésbé skatulyaszerű televíziós készülékek gyártását tették lehetővé. Mint képünkön is láthatjuk, a szélességi méret mind a három ábránál egyforma, a valóságban 53 cm. De a kép jobboldalán látható képső 13 cm-rel rövidebb, mint a baloldali. Még ehhez hozzátartozik az is, hogy míg a baloldali 70 fokos cső, a középső 90, a jobboldali pedig, ami a legkorszerűbb, 110 fokos. Igen szembetűnő tehát a cső hosszának csökkentése.

Orkán és havazás Nyugat-Európában és Észak-Amerikában

Az Atlanti-óceánon közlekedő tengerjáró gőzösek nagy — sokszor huszonnégy óras késéssel futnak be a kikötőkbe. Sok kisebb hajó S. O. S.-jelekkel kért segítséget, de az óceánon majdnem 30 méterre felkora-csolt hullámok megnehezítik a mentést. A hullámok több halászhajót zátonyra dobtak. Beesések szerint eddig 40 halálos áldozata van az

Atlanti-óceánon végigzúduló viharok.

Skandináviában a szinte embermagasságú hófúvásban teljesen szünetel a közúti forgalom, még a hóékek sem tudnak működni. Több vonat kisiklott és elakadt; a havazás sok közseget elvágott a külvilágtól.

Erős havazást és a hőmérséklet süllyedését jelentették Ausztriából, Svájcól és Észak-Olaszországból is.